

คำวินิจฉัยของ ศาสตราจารย์โกเมน ภัทรภิรมย์ ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ

ที่ ๑๖/๒๕๕๑

วันที่ ๑๕ ธันวาคม ๒๕๕๑

เรื่อง ศาลฎีกาส่งความเห็นที่คู่ความโต้แย้งว่าประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา ๒๒๐
ขัดต่อรัฐธรรมนูญ เพื่อให้ศาลรัฐธรรมนูญพิจารณาวินิจฉัย

ปลัดกระทรวงยุติธรรม ได้มีคำร้องลงวันที่ ๔ พฤศจิกายน ๒๕๕๑ ขอให้ศาลรัฐธรรมนูญพิจารณา
วินิจฉัยกรณีที่ศาลฎีกาขอให้กระทรวงยุติธรรมส่งความเห็นของ นายโกสุมภ์ ตาละโสภณ โจทก์และผู้ร้อง
ในคดีอาญาหมายเลขดำที่ ๗๗๓๒/๒๕๓๕ คดีหมายเลขแดงที่ ๘๒๘๓/๒๕๕๐ ของศาลอาญา
ระหว่าง นายโกสุมภ์ ตาละโสภณ โจทก์ นายกฤต โกมลฤทธิ ที่ ๑, นายพรชัย ล้อมปกรณ์ ที่ ๒
จำเลย เรื่อง ความผิดต่อเจ้าพนักงานในการยุติธรรม ซึ่งนายโกสุมภ์ ตาละโสภณ โจทก์ ได้ยื่นคำร้อง
โต้แย้งว่า ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา ๒๒๐ ที่ศาลใช้บังคับแก่คดีนี้ขัดหรือแย้งต่อ
รัฐธรรมนูญ เพื่อให้ศาลรัฐธรรมนูญพิจารณาวินิจฉัย

ข้อเท็จจริงปรากฏตามสำนวนคดีดังกล่าวข้างต้นว่า

นายโกสุมภ์ ตาละโสภณ โจทก์และผู้ร้องในคดีข้างต้น ได้ถูกพนักงานอัยการประจำศาลแขวง
เชียงใหม่ โจทก์ บริษัท เกษะพัฒนาและการเกษตร จำกัด โดย นายกฤต โกมลฤทธิ และนายพรชัย
ล้อมปกรณ์ โจทก์ร่วม ฟ้องเป็นจำเลยในคดีอาญาต่อศาลแขวงเชียงใหม่ในข้อหาปลอมแปลงเอกสาร
และใช้เอกสารปลอม คดีอยู่ระหว่างการพิจารณาของศาล

นายโกสุมภ์ ตาละโสภณ ผู้ร้องได้เป็นโจทก์ยื่นฟ้อง นายกฤต โกมลฤทธิ และนายพรชัย
ล้อมปกรณ์ เป็นจำเลยในข้อหาแจ้งความเท็จ ศาลชั้นต้นพิพากษายกฟ้อง ผู้ร้องอุทธรณ์ ศาลอุทธรณ์
พิพากษายืนให้ยกฟ้อง คดีถึงที่สุด

ผู้ร้องได้เป็นโจทก์ยื่นฟ้อง นายกฤต โกมลฤทธิ และนายพรชัย ล้อมปกรณ์ เป็นจำเลยในข้อหา
ฟ้องเท็จและเบิกความเท็จต่อศาลอาญาอีกครั้งเป็นคดีนี้

ศาลอาญาไต่สวนมูลฟ้องแล้วพิพากษาให้ยกฟ้อง เพราะคดีไม่มีมูล ผู้ร้องอุทธรณ์ ศาลอุทธรณ์
พิจารณาแล้วเห็นว่า ผู้ร้องได้เคยฟ้องจำเลยทั้งสองในคดีนี้ เป็นจำเลยในคดีแจ้งความเท็จมาแล้ว
ซึ่งศาลชั้นต้นและศาลอุทธรณ์ได้พิพากษายกฟ้องเพราะเหตุว่าคดีไม่มีมูล การที่ผู้ร้องนำมูลคดี ซึ่งมี
ประเด็นแห่งคดีเป็นกรณีเดียวกันมาฟ้องจำเลยทั้งสองซ้ำอีกในข้อหาฟ้องเท็จและเบิกความเท็จ จึงเป็น

ฟ้องชำต้องห้ามตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา ๓๕ (๔) ประเด็นนี้เป็นข้อกฎหมายเกี่ยวกับความสงบเรียบร้อย ศาลอุทธรณ์จึงมีอำนาจยกขึ้นวินิจฉัยได้ ที่ศาลชั้นต้นพิพากษายกฟ้องนั้น ศาลอุทธรณ์เห็นฟ้องด้วยในผล อุทธรณ์ของผู้ร้องฟังไม่ขึ้น ประเด็นอื่นไม่จำเป็นต้องวินิจฉัย พิพากษายืน ผู้ร้องฎีกา ศาลอาญามีคำสั่งไม่รับฎีกาของผู้ร้อง เพราะเป็นฎีกาที่ต้องห้ามตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา ๒๒๐ ผู้ร้องจึงยื่นคำร้องอุทธรณ์คำสั่งไม่รับฎีกาของศาลอาญาไปยังศาลฎีกาโดยให้เหตุผลว่า คำสั่งศาลอาญาที่ไม่รับฎีกาของตนเป็นคำสั่งที่ไม่ชอบ เพราะข้อห้ามฎีกาตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา ๒๒๐ ห้ามเฉพาะการพิจารณาพิพากษาในเนื้อแท้ของข้อเท็จจริงที่ศาลอุทธรณ์พิพากษายืนเท่านั้น ส่วนปัญหาเรื่องการฟ้องชำหรือไม่ ตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา ๓๕ (๔) นั้นเป็นเรื่องที่ขัดต่อความสงบเรียบร้อยของประชาชนอีกทั้งศาลชั้นต้นก็ไม่ได้หยิบยกมาวินิจฉัยไว้ ศาลอุทธรณ์เพิ่งหยิบยกขึ้นมาในชั้นอุทธรณ์ ประกอบกับคำพิพากษาของศาลอุทธรณ์ก็ไม่ปรากฏข้อเท็จจริงซึ่งพิจารณาได้ความตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา ๑๘๖ (๕) จึงขัดต่อความสงบเรียบร้อยของประชาชนและขัดต่อรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๓๓ ดังนั้น จึงไม่ควรต้องห้ามตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา ๒๒๐ ระหว่างการพิจารณาของศาลฎีกา ผู้ร้องได้ยื่นคำร้องต่อศาลฎีกาว่าการที่ศาลชั้นต้นมีคำสั่งไม่รับฎีกาของผู้ร้องโดยระบุว่าเป็นฎีกาต้องห้ามตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา ๒๒๐ นั้น เป็นการตัดสิทธิของผู้ร้องที่จะยื่นฎีกาตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๗๒ ทั้งยังเป็นการละเมิดสิทธิของผู้ร้องตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๖ มาตรา ๒๗ และมาตรา ๒๘ จึงขอให้ศาลฎีกาส่งความเห็นของผู้ร้องไปยังศาลรัฐธรรมนูญเพื่อพิจารณาวินิจฉัยว่า ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา ๒๒๐ เป็นบทบัญญัติที่ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญหรือไม่

ตามข้อเท็จจริงข้างต้นมีประเด็นพิจารณาว่า มาตรา ๒๒๐ ของประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญาที่บัญญัติว่า “ห้ามมิให้คู่ความฎีกาในคดีที่ศาลชั้นต้นและศาลอุทธรณ์พิพากษายกฟ้องโจทก์” เป็นการตัดสิทธิของผู้ร้องที่จะยื่นฎีกาตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๗๒ และเป็นการละเมิดสิทธิของผู้ร้องตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๖ มาตรา ๒๗ และมาตรา ๒๘ หรือไม่

ได้พิจารณาแล้วเห็นว่า

รัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๗๒ บัญญัติว่า “ศาลยุติธรรมมีสามชั้น คือ ศาลชั้นต้น ศาลอุทธรณ์ และศาลฎีกา เว้นแต่ที่มีบัญญัติไว้เป็นอย่างอื่นในรัฐธรรมนูญนี้หรือตามกฎหมายอื่น” และรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๕๑ วรรคสอง บัญญัติว่า “การแต่งตั้งและการให้ผู้พิพากษาและตุลาการในศาลอื่นนอกจากศาลรัฐธรรมนูญ ศาลยุติธรรม ศาลปกครอง และศาลทหาร พ้นจากตำแหน่ง ตลอดจนอำนาจพิจารณาพิพากษาคดีและวิธีพิจารณาของศาลดังกล่าว ให้เป็นไปตามกฎหมายว่าด้วยการจัดตั้งศาลนั้น”

กฎหมายว่าด้วยการจัดตั้งศาลฎีกา คือพระธรรมนูญศาลยุติธรรม มาตรา ๒ ซึ่งบัญญัติว่า “ศาลยุติธรรมตามพระธรรมนูญนี้ แบ่งออกเป็นสามชั้น คือ (๑) ศาลชั้นต้น (๒) ศาลอุทธรณ์ (๓) ศาลฎีกา (ศาลสูงสุด)” และอำนาจพิจารณาพิพากษาคดีของศาลฎีกาบัญญัติไว้ในพระธรรมนูญศาลยุติธรรม มาตรา ๒๐ วรรคแรก ว่า “ศาลฎีกามีอำนาจพิจารณาพิพากษาคดีที่อุทธรณ์คำพิพากษาหรือคำสั่งของศาลอุทธรณ์ ตามบทบัญญัติแห่งกฎหมายว่าด้วยการฎีกา นอกจากนี้ให้ศาลฎีกามีอำนาจวินิจฉัยชี้ขาดคดีที่ศาลฎีกามีอำนาจวินิจฉัยได้ตามกฎหมายอื่น”

บทบัญญัติแห่งกฎหมายว่าด้วยการฎีกาสำหรับคดีอาญา บัญญัติไว้ในประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา ภาค ๔ อุทธรณ์และฎีกา ลักษณะ ๒ ฎีกา ตั้งแต่มาตรา ๒๑๖ ถึงมาตรา ๒๒๕ ซึ่งมาตรา ๒๑๖ วรรคหนึ่ง บัญญัติว่า “ภายใต้บังคับแห่งมาตรา ๒๑๗ ถึง ๒๒๑ คู่ความมีอำนาจฎีกาคัดค้านคำพิพากษาหรือคำสั่งศาลอุทธรณ์ ...” มาตรา ๒๒๐ บัญญัติว่า “ห้ามมิให้คู่ความฎีกาในคดีที่ศาลชั้นต้นและศาลอุทธรณ์พิพากษายกฟ้องโจทก์” และมาตรา ๒๒๑ บัญญัติว่า “ในคดีซึ่งห้ามฎีกาไว้โดยมาตรา ๒๑๘, ๒๑๙ และ ๒๒๐ แห่งประมวลกฎหมายนี้ ถ้าผู้พิพากษาคงใจซึ่งพิจารณาหรือลงชื่อในคำพิพากษาหรือทำความเห็นแย้งในศาลชั้นต้นหรือศาลอุทธรณ์พิเคราะห์เห็นว่าข้อความที่คัดค้านนั้นเป็นปัญหาสำคัญอันควรสู่ศาลสูงสุดและอนุญาตให้ฎีกา หรืออธิบดีกรมอัยการลงลายมือชื่อรับรองในฎีกาว่ามีเหตุอันควรที่ศาลสูงสุดจะได้วินิจฉัยก็ให้รับฎีกานั้นไว้พิจารณาต่อไป”

ตามบทบัญญัติของรัฐธรรมนูญและกฎหมายดังกล่าวข้างต้นเห็นได้ว่ารัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๗๒ มิได้บัญญัติว่าคู่ความมีสิทธิที่จะยื่นฎีกาได้ เพียงแต่บัญญัติว่าศาลยุติธรรมมีสามชั้น คือ ศาลชั้นต้น ศาลอุทธรณ์ และศาลฎีกา ... เท่านั้น และตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๕๑ วรรคสอง อำนาจพิจารณาพิพากษาคดี และวิธีพิจารณาของศาลฎีกาซึ่งเป็นศาลยุติธรรมศาลหนึ่ง ให้เป็นไปตามกฎหมายว่าด้วยการจัดตั้งศาลนั้น ซึ่งกฎหมายว่าด้วยการจัดตั้งศาลยุติธรรมรวมทั้งศาลฎีกา คือ พระธรรมนูญศาลยุติธรรม มาตรา ๒๐ วรรคแรก ให้ศาลฎีกามีอำนาจพิจารณาพิพากษาคดีที่อุทธรณ์คำพิพากษาหรือคำสั่งของศาลอุทธรณ์ได้ตามบทบัญญัติแห่งกฎหมายว่าด้วยการฎีกา และเมื่อกฎหมายว่าด้วยการฎีกาบัญญัติว่า อำนาจในการฎีกาของคู่ความที่ต้องอยู่ภายใต้บังคับประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา ๒๑๗ ถึง ๒๒๑ คู่ความก็ย่อมจะฎีกาในคดีซึ่งห้ามฎีกาไว้โดย มาตรา ๒๒๐ แห่งประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญาได้ “ถ้าผู้พิพากษาคงใจซึ่งพิจารณาหรือลงชื่อในคำพิพากษาหรือทำความเห็นแย้งในศาลชั้นต้นหรือศาลอุทธรณ์พิเคราะห์เห็นว่าข้อความที่คัดค้านนั้นเป็นปัญหาสำคัญอันควรสู่ศาลสูงสุดและอนุญาตให้ฎีกา หรืออธิบดีกรมอัยการลงลายมือชื่อรับรองในฎีกาว่ามีเหตุอันควรที่ศาลสูงสุดจะได้วินิจฉัย ก็ให้รับฎีกานั้นไว้พิจารณาต่อไป” ดังที่ บัญญัติไว้ในประมวลกฎหมายวิธีพิจารณา

ความอาญา มาตรา ๒๒๑ จึงเห็นได้ว่าประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา ๒๒๐ มิได้ตัดสิทธิคู่ความที่จะฎีกาในคดีที่ศาลชั้นต้นและศาลอุทธรณ์พิพากษายกฟ้องโจทก์ เพียงแต่เพิ่มเงื่อนไขในการที่จะฎีกาคดีดังกล่าวเท่านั้น

การใช้บังคับประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา ๒๒๐ มิได้กระทบต่อศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ สิทธิและเสรีภาพ ตามบทบัญญัติแห่งรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๖ และรัฐธรรมนูญไม่ได้บัญญัติถึงสิทธิในการฎีกาคำพิพากษาศาลอุทธรณ์ ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา ๒๒๐ จึงไม่ขัดต่อรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๗ ทั้งไม่เป็นการละเมิดสิทธิของบุคคลตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๘ เพราะผู้ร้องยังมีสิทธิขอให้ผู้พิพากษาอนุญาตให้ฎีกาหรือขอให้อัยการสูงสุดรับรองฎีกาเพื่อให้ศาลฎีการับฎีกาไว้วินิจฉัยได้ ตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา ๒๒๑

โดยเหตุผลดังกล่าวข้างต้นจึงวินิจฉัยว่า ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา ๒๒๐ ไม่ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย มาตรา ๒๗๒

ศาสตราจารย์โกเมน ภัทรภิรมย์

ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ